

მანც ძლიერ სამხიმოდ დარჩა და ამისთვის, რაკი რომ გზა დარღვდა ნაწილებათ, მამასახლისებმა აღმოიჩინეს თავიანთ შორის დეპუტაცია ბ. გუბერნატორთან თხოვნის მისართმევად ხალხის სახელით, რომ იმათ ამ გზაზედ მუქათა ნუ ამუშავებენ და მაზრის უფროსისაგან ითხოვეს შუამდგომლობა. შურის ბ. მ-ი თანხმა განდა და თავის მხრითაც დახმარებას დაპირდა იმათ თხოვნის დაკმაყოფილების შესახებ. იმედი ვიქონიოთ, რომ, ვისიც ჯერ არს, ყურადღებას მიაქცევს ხალხის თხოვნას, რადგან ეს გზა საქვეყნო საქმეებს შეადგენს და არა მარტო იმ ორიოდ სამამასახლისო ხალხისათვის არის საჭირო, რომელთაც უნდა გააკეთონ.

რაც შეეხება სასოფლო პატარა გზებს, ცოდვა იქნება არ აღვიაროთ, რომ ისინი ეხლა ძლიერ გაუმჯობესებულნი არიან.

ჩვენი ხალხი ეხლა ამ უკანასკნელ დროს ძლიერ ეჩვევა მუშაობას. შარშან რომ ყანები ჰქონდათ დადებული, წელს ორი იმდენი აქეთ. მოსავალსაც ძლიერ კარგს უნდა მოველოდეთ; საზოგადოდ ხშირად შეხედებით ლაპარაკს იმაზედ, რომ თუ ასე გასტანა ამ მდგომარეობამ, ხალხის ყოფა-ცხოვრება ძლიერ გაუმჯობესდება.

უნდა ვსთქვათ, რომ ქურდობაც ძლიერ შემცირდა: წელს ბურიაში ცხენები იშვიათად იკარგებიან. თუმცა კი იყო რამოდენიმე შემთხვევა, რომ პატრონებს საქონლები გაებნათ, მაგრამ თითო თვის შემდეგ საბალახოზე პოულობდნენ ან და გარეშე პირები პოლიციაში აღგენდნენ პატრონების მოსახლავად.

სამწუხაროდ კაცის კვლა ბურიაში არ ისპობა ისე ადვილათ, როგორც სხვა რამე ცუდი მოქმედებანი. ჩინოვ-

ნიკი იორაიშვილის შემდეგ ერთი ახალგაზდა ყმაწვილი კაცი კიდევ მოკლეს აქ ივლისის პირველ დღეებში. ჩვენ ვამბობთ ასალო მრაველიდებულად, რომელიც ენახეთ მკვდარი გზაზედ. ნამდვილი დამნაშავე ამ საქმისა ჯერ არ არის ნაპოვნი.

შხლა ერთ გასართობ ამბავსაც მოგახსენებთ. მსურვეთში სცხოვრობს ერთი საწყალი ქერივი, მაგრამ ძლიერ პატიოსანი ქალი. დაქვრივების შემდეგ ეს საწყალი ქალი, მოკლებული ყოველსავე საშუალებას, იძულებული შეიქმნა, რომ თავის შრომით მოინალეწოს ლუკმა პური. მართალი სთქვას კაცმა, ეს ქალი არის ერთადერთი მაგალითი მსურვეთში, რომელიც თავისი პატიოსანი შრომით ირჩენს თავს და არც არავის აწუხებს. მაგრამ, სამწუხაროდ, ჩვენმა უთაბოლოობამ ესეც დანაშაულობაში შეიყვანა. ამ დღეებში ამან კარგა პატიოსნად მიბრტყა ერთი ჩვენი ხელისუფალთაგანი ს. პ-ვი ი. თ-ლი. საქმე აი როგორ იყო, სწორედ შუადღის სამ საათზე ამ ქალის სახლიდან მოისმა ერთი საზარელი წივილი-კივილი. რასაკვირველია, ახლო-მახლო მებობლები საჩქაროდ მივარდით ყვირილის ხმაზედ და ენახეთ შემდეგი სურათი. სახლის კარებში სდგას ერთი ვიღაც ახალგაზდა კაცი, რომელიც ვიღაცას ებრძვის როცა კარებთან მივდივით ენახეთ, რომ მასპინძელი ქერივი ქალი სდგას საღამური ტანისამოსით და სახლის საგველი ცოცხით სცემს დაუბატოვებელ სტუმარს. ძალი ყვირის: „გასწი, გამეცალე“ და კაცი ყვირის „დაეიტეცები“. ჩვენი მისვლისთანავე «ცეპიც» მობრუნდეს ქალის მებრძოლს და ჩხუბიც ერთბაშად შესწყდა. აღმოჩნდა რომ თურმე ქალს თავის ოთახში ეძინა სადილის შემდეგ, პ-ვი პირდა-

არა სცოდნია-რა, მათ არა იცოდნენ-რა. მკითხათ პოლდეკოკი და ამ ბოლოს დროს ძილის პირად ტოლსტოის ვიშნა ი მირსაც შეექცაოდნენ. მთელი გიმნაზიის კურსი სიცილსა და ხითხითში შეესრულებიათ. პრიტივეტიკიდან შეერთების ამოცანას ვერ ახსნიდნენ, ისტორიიდან იოანე მრისხანე ქართველთ მფევე ეგონათ და ჩინგის ყენი ამერიკის პრეზიდენტი. ჭრანცულის ასო გამოკლებით ჰკითხულობდნენ და ქართული ისე იცოდნენ, როგორც მსმანა მეფურნემ. ზემოხსენებული კაცების ნიჭი და თვისება შეეგროვებიათ და ყველა თავის სასიძოსთვის მიეწერათ. ახლა მოუთმენლად ელოდნენ სასიძოს, როგორც სახარების სასიძონი. მარტო ესენი არ ელოდნენ ამ N-ს. მას მოელოდა სამშობლო კერა, რომელზედაც კიდევ ჰკუთქავდა მამა-პაპის გაჩაღებული ცეცხლი, მას მოელოდა ჩვენი ღარიბი ლიტერატურა, მას მოელოდა დედამამა, რომლებსაც თითქო სული იმაზე შეეყუდებიათ. მას მოელოდა სამშობლოს ტყე-ველი, რომელსაც შემუშავება და შეკეთება ეჭირებოდა. ჩამო-

პირ გაუკითხავად შებრძანდა მძინარე ქალთან და უეცრად გააღვიძა. როცა ქალმა პ-ვი დაინახა, შეშინდა, რადგან ვერ იცნობდა თურმე, როგორც პ-ვს, და უთხრა, რომ საჩქაროდ გარეთ გამოსულიყო, მაგრამ, რადგან პ-ვი ნებით აღარ გავიდა, ქალიც ძალას დაადგა და გაიმართა ომი. ძალი ეხლაც იმითი იმართლებს თავს, რომ ბ. პ-ვი მეშვიდე მცნების დასარღვეველად მოვიდა და არა სხვა რაიმე საქმის შესასრულებლად. მაგრამ თქვენგან არ მივირს, რა სათქმელია, ვინ დაიჯერებს!!.

უცხოეთი.

შვეიცრია. ამას წინად ლონგოლის მიუღის მიუღია გორდონისაგან წერილი, რომელიც მაშინათვე ლონგოლში მყოფი ინგლისის აგენტი პიჩენენერისთვის გარდაუცია. ეს წერილი არაბულს ენაზედ ყოფილა დაწერილი და პიჩენერს მისი თარგმანი ტელეგრაფით გარდაუცია მაიში თავის მთავრობისათვის. «ხართუმი და სენაარი, - იწერება ბორდონი, - ჯერ-ჯერობით ისევე ეწინააღმდეგებიან გარეშემორტყმულს მტერს. ჩემგან გამოგზავნილი, მაჰომედ-ახმედ, გაცნობებთ თქვენ ჩემს მდგომარეობას. გეთაყვა, შეატყობინეთ ამას ყოველივე, რაც იცით და განსაკუთრებით ის თუ სად არის ეხლა ექსპედიცია, რომელიც მაიშიდან წამოვიდა და რა ძალა აქვს მას. მე ეხლა ხართუმში სულ 8,000 კაცი მყავს. ნილოსი მოდიდებულია. ჩემს გამოგზავნილს ასი დოლარი საჩუქარი მიეცით მგებტის მმართველობის სახელობაზედ. 28 შაბანი, 1301 წელს (მაჰმადიანთა წელთაღრიცხვა)»

შემოხსენებულს მაჰომედ-ახმედს ვიდა, მაგრამ მარტო არ ჩამოსულა. მას მოჰქვა ვიღაც ცხრა-მთა გადამიფელი. მონივე ისე იყვნენ შეერთებული, რომ ერთს მეორესათვის უნდა ეჭმია და საქმლის მოვნა არც ერთს შეეძლო. ცოტა ხანს მამამ აჭამა და მერმე, გულმოსულმა შეიხმო თავისი შვილი ცალკე სადგურში და ჰკითხა: რა გისწავლია ისეთი, რომ ლუკმა გაჭამოსო. ჩამოთვალა მთელი უნივერსიტეტის მეცნიერება და იქვე დასძინა N-მა: ამათი გამოყენება არც ერთი არ შემძლია ძავეასიაშიო. მართალია მისწავლია ქიმია, აგრონომია, ბოტანიკა, მაგრამ ახლა მარტოს შაბისაგან ვერ გავარჩევ, კირადს თიხადისგან და იასამანს ზამბახისგანაო. საწყალს მამას გულს შემოეყარა და წამოიძახა: შე ღეთისაგან დალოცვილო, ერთი ჩვენებური ქალი მანც გაგვსაღებია: რაკი ვარჩინდი ვისმეს შენი გულისათვის, ისევე ჩვენი მიწის შვილი მერჩინა, უფრო მაღლი იქმნებოდაო.

ახლა თბილისში ჩვენს თეატრალურს წრეში ვიღაც ნებიერიძეზე

შემდეგი უამბნია ბორდონის მიერ შარვახაძის რეობაზედ: «მეწერალი ბორდონი, პოლიციური სტიუარტი და ბ. ტაყერი კარგად არიან, მაგრამ მოწყვეტილნი არიან მთელის ქვეყნისაგან და არაერთად ამბავი არ მოსდით. ბარეშემორტყმულს მტერს პირველად შიგ ქალაქის კედლების ძირში ეჭირათ პოზიციები; ეხლა თავი დაანებეს ამ ადგილებს, მაგრამ, როგორც ეტყობათ, ქალაქის აღების განზრახვას არა სტოვებენ. ამბობენ, რომ ხართუმზე შემორტყმული მტერი 16,000 კაცამდინ იქნებაო. ბორდონს შვიდი დიარალეული გემი აქვს და მტერს ხშირად გამოუხტება ხოლმე ყოველმხრივ. ამას წინად იმან განიძრახა აჯანყებულებისაგან ერბოს წარმევა, რომელიც ბანაკისკენ მიჰქონდათ და თან დიდძალი ღარაჯი მისდევდა. აჯანყებულებმა დაუწყეს გემებს თოფის სროლა, მაგრამ გემების კომანდებს სრულიად ვერა დააკლეს-რა. ბორდონმა პასუხი არ ვასცა, ვიღრემდის მტერმა სრულებით არ გამოცალა ტყვია-წამალი უსარგებლო სროლაში; მაშინ კი გადმოასხა ნაპირზე ჯარი, დაამარცხა მტერი და წაართვა სანოვაგა».

ზარდა ყოველივე ამისა, მაიში მოსულა მლ-შვიდის ახლო-მახლო ადგილებიდან ერთი სუდანელი ვაჭარი, რომელიც მაჰმადის მიერ მიყენებულს შევიწროებას გამოჰქცევია, და იმას უამბნია, რომ მაჰმადი დასტოვა ობედი, რადგანაც იქ წყალი ნაკლებად იყო, რაჰადის ტბის ნაპირებზე გადაიტანა თავისი რეზიდენციაო. ამ ვაჭრის სიტყვით მაჰმადის რამაზანის მარხვის დაწყების წინად გამოუცია შემდეგი პროკლამაცია, რომელიც სუდანის შეიქმნისათვის მიუძღრათ: «ყველა ისინი, ვინც მე ამ მოკლე ხანში არ დამემორჩილებიან, მონებად იქმნებიან გაყიდულნი. მისაც ხუთი მონა ჰყავს, სულ ლაპარაკი. ამ ნებიერიძეს სრულიად არ გაუმართლებია თავისი გვარი სიტყვა ნებისაგან; მაგრამ იმას სრულიად დაეიწყნია, რომ კაცისათვის ნება საჭიროა; შეუთხზავს არტისტებთან ხელ შეკრულების წერილი ისე მკაცრად და ისე ხელ მოჭირებით, რომ არც ერთს არტისტს არ შეუძლია არც აუად გახდობა, არც ცოლთან აღერსი, არც პაპიროზის მოწვევა: ასე წარმოიდგინეთ, ვინიცობაა, რომ რომელიმე არტისტკა ლოგინად დაწვეს, ამისათვისაც შტრაფია დადებული. მემერთმანი ნამეტნი ესტრეგობაა!»

თუ ნებიერიძეს ამ თქმულების არ ემინია: უჩი მიუშვი ნებასა, თვით შეეყრება სნებასაო, ასე მკაცრი პირობა ძნელად შესასრულებელია და მისი შეთხზვისათვის ტყვილა შეუშუხნებია თავი.

